

"ΣΤΑ ΠΛΑΤΑΝΟΠΑΙΔΑ ΜΕ ΑΓΑΠΗ" ΈΝΑ ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ

“Στα Πλατανόπαιδα με αγάπη”.¹ Ένα ευχαριστώ.

*“Κάποιοι νομίζουν πως είμαι ολομόναχη,
αλλά όταν τέτοια δέντρα έρχονται δίπλα σου στην ανημπόρια,
είναι σαν να σε επισκέπτεται ο Θεός”*

ΦΩΤΕΙΝΗ ΦΡΑΓΚΟΥΛΗ²

¹Φραγκούλη Φωτεινή, *Κατ-γατ-καραγάτ*, εκδόσεις Πατάκη, 2011

²Φραγκούλη Φωτεινή, *Η Επίσκεψη, Εφτά ορφανά μολύβια...εφτά ιστορίες*, εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, 2008

Πριν μερικές μέρες ξεφυλλίζοντας τα διαδικτυακά νέα της περιοχής, σκοντάφτω πάνω σε μια είδηση από αυτές που είναι από μόνες τους κάτι το εξαιρετικό και σπάνιο. Και που λειτουργούν απολύτως παρηγορητικά με την έννοια της παραμυθίας, όπως το έκαναν τα παραμύθια στα παλιά τα χρόνια.

Ένα σχολείο, το 8ο Δημοτικό Πτολεμαΐδας, μια τάξη και η δασκάλα της, κυρία Ελένη Χατζηστεφάνου, υιοθέτησαν έναν πλάτανο, 850 ετών, στους Πύργους Εορδαίας. Έναν πλάτανο που έζησε μες στο Βυζάντιο, σε ένα χωριό που υπήρξε και βίγλα βυζαντινή λόγω της καίριας θέσης του μέσα στον κάμπο. Πύργοι. Δυο γεφύρια επιπλέον, το γεφύρι του Κάστρου και το γεφύρι του Σάνδρουμου, να ενώνουν τα περάσματα μέσα από κερασιές τώρα, λεύκες και άλλα πλατάνια. Τα περάσματα να υπάρχουν, χαμένα μέσα σε μια ζωή λησμονημένη και μυστική, μέσα σε πολιτείες δέντρων βυθισμένων σε αρράγιστη σιωπή.

Όλα αυτά, μισή ώρα από την πόλη της Πτολεμαΐδας, και όταν το υπόλοιπο σύμπαν στροβιλίζεται ακόμα μέσα στο ταψί της πανδημίας. Ένα αηδόνι επιμένει να σπάει τη σιγή αλλά όχι τη γαλήνη. Ο πλάτανος είναι εκεί. Μέσα στον δικό του αρραγή κόσμο. Αιώνες των αιώνων. Είδε και είδε και απολησμονήθηκε. Όσπου μια δασκάλα, από αυτούς τους αφανείς που επιμένουν να εργάζονται και να προσφέρουν σε καιρούς δυστοπικούς, μια δασκάλα μαζί με την τάξη της αποφασίζουν να συντροφέψουν αυτόν τον πλάτανο, τον πλάτανο των ηρώων, μετά από χρόνια σιωπής και ερημιάς που πέρασε.

Ήταν ο πλάτανος της πρώτης πλατείας των Πύργων. Ήταν αυτός που υπήρξε μάρτυρας, ο μοναδικός ίσως μάρτυρας, για όλα τα εφιαλτικά που συνέβησαν κάτω και γύρω από τον κορμό του. Τα κλαδιά του μπορούν να τα βεβαιώσουν. Χιλιάδες μάτια αυτά τα κλαδιά μπορούν να επιβεβαιώσουν όλο το δράμα της νεότερης ιστορίας. Ακόμα και να υπομνηματίσουν πάνω στην προηγούμενη. Έκτοτε αφέθηκε στη μοναξιά και τη θλίψη και το βάρος των όσων είδε. Κανείς δε θέλησε να επιστρέψει κάτω από τη βαριά σκιά του. Τα καφενεία κλείσαν. Οι δρόμοι δεν οδηγούσαν πια στην κατηφοριά που τον συναντούσες, στο ποτάμι που κυλούσε και κυλά δίπλα του. Εγκαταλείφθηκε.

Κι ήρθαν τα παιδιά ξανά. Τα “πλατανόπαιδα”. Και η κυρία Ελένη. Να του γράφουν γράμματα, να τον “ιστορήσουν”. Με λόγια και υφαντά, να τον ντύσουν, να τον ζεστάνουν. Σα να' ναι άνθρωπος ορεσίβιος που επέζησε από μια και άλλη και άλλη καταστροφή.

Πήγαμε και τον συναντήσαμε. Λίγο πιο πέρα από τα μνημεία των πεσόντων. Του Μακεδονικού, των Βαλκανικών, του Ελληνο-Ιταλικού αλλά και της αποτρόπαιας μέρας του '44. Σιγή στους πεσόντες, χορταριασμένα μνήματα. Λήθη που εγείρεται στις επετείους. Κι αυτός ο πλάτανος εκεί. Χρόνια τώρα να συντροφεύει τη μοναξιά των ηρώων. Που άλλη συντροφιά και δικαίωση από τη μνήμη δεν

έχουν.

Δεν τον γνωρίζαμε πριν. Πήγαμε και τον συναντήσαμε. Με αφορμή αυτή την πρωτοβουλία. Τον ανταμώσαμε ψάχνοντάς τον μέσα στο χωριό. Κανένα δε ρωτήσαμε. Ήρθε λες και αυτός απάνω μας. Γίγαντας καλός που επέζησε. Στολισμένος τώρα όμορφα με τις λέξεις των παιδιών, τα έργα των χειρών τους, μικροσκοπικά υφαντά σα χαρταετοί απάνω στα κλαδιά, στον κορμό του. Τον χαρήκαμε και λησμονήσαμε το άχθος του πένθους που κουβάλησε και που κουβαλά ακόμα. Ίσως όμως μέσα από την τόση αγάπη των παιδιών, μέσα από τη δική τους παρουσία και μνήμη, να καταφέρει -ποιος ξέρει- να το απαλύνει και αυτός. Να ξορκιστεί ο πόνος που τον στοίχειωσε. Να του έρθει η παρηγορία της συντροφιάς.

Θυμάμαι στο “Κατ-γατ-καραγάτ” μιας άλλης δασκάλας και πολυβραβευμένης συγγραφέα, της Φωτεινής Φραγκούλη, τον εμβόλιμο αυτοβιογραφικό λόγο της, εκεί όπου θυμόταν και αυτή τη δική της δασκάλα στο Μόλυβο της Μυτιλήνης. Μια δασκάλα που επίσης μετέδωσε την αγάπη για τα δέντρα στους μαθητές της:

“Έλεγε η δασκάλα μας: Τα δέντρα μας, οι φίλοι μας. Οι άγιες ελιές, οι κύριοι ευκάλυπτοι και οι κυρίες ακακίες. Πόσο ταιριάζουν τα δέντρα στα σχολειά και στα παιδιά!”³

Με αυτό σφραγίζω τούτα τα ελάχιστα λόγια που είναι μονάχα ένα ευχαριστώ σε όλους όσους είχαν την ευαισθησία να κάνουν αυτή τη μεγάλη αγκαλιά σε αυτόν τον ακούραστο γίγαντα.

Αλλά και με την προτροπή της παρακάτω υπόσχεσης, με την ελπίδα να μην ξεχαστούν οι σημερινοί μαθητές μεγαλώνοντας. Να μην αμβλυνθεί η αγάπη τους, η αίσθηση του δίκαιου και της προστασίας του “κόσμου” που μας παραδόθηκε, μέσα στο παγκόσμιο ισοπεδωτικό καθεστώς που ακυρώνει συνειδητά την όποια παρόμοια ευαισθησία, κάνοντάς την να μοιάζει με “στάχτη στα μάτια”, όταν οι συμφωνίες για το περιβάλλον υπογράφονται άρδην κάτω από το τραπέζι. Να μην κωφεύσουν, όταν τα δέντρα θα τους χρειάζονται. Όταν και οι άνθρωποι -σα δέντρα- θα έχουν την ανάγκη τους. Για να υπερασπιστούν ό,τι απέμεινε από την ομορφιά του κόσμου:

“Υποσχέσου ότι εσύ και η παρέα σου θα είσατε πάντα τα Πλατανόπαιδα της αγάπης, του ωραίου και του καλού!”⁴

υ.γ. Το μόνο ως υστερόγραφο είναι μια σκέψη: οι κάδοι σκουπιδιών ας μην είναι σε κανέναν τόπο η εμπροσθοφυλακή των προτομών των ηρώων -ούτε και του ίδιου του πλάττανου. Τα χορταριασμένα μνήματα παραμένουν χρέος ιερό όλων

³Φραγκούλη Φ., *Κατ-γατ-καραγάτ*

⁴Φραγκούλη Φ., *Κατ-γατ-καραγάτ*

να ξεχορταριάζονται. Όπως καθαρίζει κανείς και επιμελείται τα μνήματα των αγαπημένων του. Όπως το έκανε ας πούμε η Αντιγόνη και τόσοι άλλοι σε καιρούς πολέμου ή και διωγμού. Ο θάνατος είναι θάνατος, όταν ενσκήπτει η λησμονιά.

Όλγα Ντέλλα

Ιούλιος 2020

